

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

Vojkova cesta 61, 1000 Ljubljana

Številka: 842-6/2013-9-DGZR

Datum: 18. 2. 2015

DRŽAVNA OCENA OGROŽENOSTI ZARADI POŽAROV V NARAVNEM OKOLJU

Verzija 2.0

	ORGAN	PODPIS ODGOVORNE OSEBE
IZDELAL, SKRBNIK	URSZR	SNP/Slavko Šipeč
SPREJEL	URSZR	Darko But

KAZALO

1	Uvod.....	3
2	Viri nevarnosti.....	3
3	Možni vzroki nastanka požarov v naravnem okolju in na prostem	6
4	Pogostost pojavljanja požarov v naravnem okolju in na prostem ter verjetnost pojavljanja velikih požarov v naravnem okolju	7
5	Vrsta, oblika in stopnja potencialne ogroženosti	9
6	Razvrščanje občin in regij (izpostav URSZR) v razrede ogroženosti.....	12
7	Verjetne posledice nesreče.....	25
8	Verjetnost nastanka verižne nesreče	25
9	Sklepne ugotovitve	26
10	Priloge.....	27

1 Uvod

Državno oceno ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju je izdelala Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR) na osnovi Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, št. 39/95), Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06-UPB1 in 97/10), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12), Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 13/98 Odl. US: U-I-53/95, 24/99 Skl. US: U-I-51/95, 56/99-ZON (31/00 - popr.), 67/02, 110/02-ZGO-1, 112/06 Odl. US: U-I-40/06-10, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr in 17/14), Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07-UPB1, 9/11 in 83/12) in Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14).

Državna ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju je izdelana tudi zaradi možnih izbruhov požarov oziroma velikih in zelo velikih požarov v naravnem okolju predvsem na območju submediteranskega dela države.

Državna ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju je usklajena z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Združenjem občin Slovenije, Združenjem mestnih občin Slovenije, Skupnostjo občin Slovenije in izpostavami URSZR

Državna ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju je podlaga za izdelavo Državnega načrta zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju.

S sprejetjem te ocene ogroženosti preneha veljati Državna ocena ogroženosti zaradi velikih požarov v naravnem okolju iz leta 2007 oziroma ažurirana verzija ocene iz leta 2010, št. 842-9/2010-18 z dne 10. 11. 2010.

2 Viri nevarnosti

Slovenija je tretja najbolj gozdnata država v Evropi. Gozdovi prekrivajo kar 60 % površine. Podoba gozda in s tem tudi krajine ni odvisna zgolj od gozdnatosti, temveč tudi od zgradbe gozda in drevesne sestave. V lesni zalogi slovenskih gozdov predstavljajo iglavci 47 % lesne zaloge in listavci 53 %. Iglavci v lesni zalogi prevladujejo v alpskem svetu, na Krasu in

mestoma v predalpskem svetu. Listnati gozdovi pa prevladujejo v nižinskih predelih Slovenije.

Požarna ogroženost naravnega okolja je odvisna od podnebnih in vremenskih značilnosti posameznega območja, vrste tal, vrste in strukture gozda ter ostalega rastja, količine in vlažnosti goriv ter od bližine potencialnih povzročiteljev požarov.

Naravno okolje po Uredbi o varstvu pred požarom v naravnem okolju je:

- gozd, kot ga določajo predpisi o gozdovih (zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ki lahko doseže višino najmanj 5 metrov in ima površino najmanj 0,25 hektara, zemljišče v zaraščanju na površini najmanj 0,25 hektara, ki se zadnjih 20 let ni uporabljalo v kmetijske namene in na katerem lahko gozdno drevje doseže višino najmanj 5 metrov ter je pokrovnost gozdnega drevja dosegla 75 odstotkov, obrečni in protivetrni pasovi, širši od ene drevesne višine odraslega drevja, na površini najmanj 0,25 hektara, gozdna infrastruktura, ki ni odmerjena v samostojno parcelo);
- drugo gozdno zemljišče, kot ga določajo predpisi o gozdovih (zemljišča, porasla z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, na površini najmanj 0,25 hektara, ki niso gozd in se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. Med druga gozdna zemljišča se uvrščajo tudi obore v gozdovih za rejo divjadi in zemljišča pod daljinovodi v gozdu na površini najmanj 0,25 hektara);
- območje na prostem, razen vodnih površin, v oddaljenosti do 100 metrov od gozda ali drugega gozdnega zemljišča;
- v obdobju, ko je razglašena velika ali zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja v občinah, Ajdovščina, Bovec, Brda, Divača, Hrpelje – Kozina, Ilirska Bistrica, Izola, Kanal, Kobarid, Komen, Koper, Nova Gorica, Miren – Kostanjevica, Piran, Pivka, Postojna, Renče – Vogrsko, Sežana, Šempeter – Vrtojba, Tolmin in Vipava območje na prostem, razen vodnih površin, v oddaljenosti do 250 metrov od gozda ali drugega gozdnega zemljišča;
- skupina gozdnega drevja na površini do 0,25 hektara, drevored, park in plantaža gozdnega drevja, kot jih določajo predpisi o gozdovih.

V Sloveniji je požarno najbolj ogroženo naravno okolje na submediteranskem fitoklimatskem območju. Poleg toplega in vetrovnega podnebja ter neugodne letne razporeditve padavin povečuje požarno ogroženost slovenskega Krasa in Primorja še pretežno apnena podlaga, ki ne zadržuje vode. Pogosti močni vetrovi, zlasti v hladni polovici leta burja, še dodatno povečujejo požarno ogroženost. Število požarov v naravnem okolju je odvisno predvsem od podnebnih in vremenskih dejavnikov ter aktivnosti oziroma nepazljivosti ljudi.

Obseg požarov v naravnem okolju je odvisen predvsem od vremenskih dejavnikov. V dolgoletnem povprečju sta značilni dve obdobji z nadpovprečnim številom gozdnih požarov in nasploh požarov v naravnem okolju. Prvo je običajno v poznozimskem in zgodnjespomladanskem času od začetka februarja do začetka aprila, drugo pa poleti, predvsem julija in avgusta.

Pogostost požarov v naravnem okolju in v tem okviru tudi gozdnih požarov v Sloveniji se razlikuje po posameznih gozdnogospodarskih območjih. Na prvem mestu je sežansko gozdnogospodarsko območje, ki pokriva Kras, obalni in priobalni del in slovensko Istro. Na njenem območju nastane več kot 50% vseh gozdnih požarov. Razmerja so še bolj izrazito drugačna, če se upošteva odstotke na površine pogorelega gozda. Tu je sežansko gozdnogospodarsko območje daleč pred vsemi s kar 90% površine vseh pogorelih gozdov.

Stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja so po Uredbi o varstvu pred požarom v naravnem okolju naslednje:

- zelo velika požarna ogroženost,
- velika požarna ogroženost,
- srednja požarna ogroženost,
- majhna požarna ogroženost,
- zelo majhna požarna ogroženost.

URSZR v sodelovanju z Agencijo RS za okolje (ARSO), Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) ter Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) samostojno ali na predlog občin ugotavlja in razglša veliko ali zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja na posameznem območju. Pri ugotavljanju stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja se upoštevajo podnebne značilnosti, vremenske razmere, razpoložljivi modelski rezultati požarne ogroženosti, med drugim tudi Napovedovalni GIS model požarne ogroženosti naravnega okolja, ki ga uporablja URSZR in je dostopen tudi na spletni strani smok.sos112.si ter podatki ARSO, podatki o požarih v naravnem okolju v določenih časovnih

obdobjih ter razpoložljivi podatki in ugotovitve ZGS in občin. Veliko ali zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja lahko na svojem območju razglašajo tudi občine, vendar ne morejo razglasiti nižje stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja od stopnje, ki jo je zanjo razglasila URSZR.

V naravnem okolju je po uredbi (razen ob infrastrukturnih objektih ob določenih pogojih) prepovedano požigati, odmetavati goreče ali druge predmete ali snovi, ki lahko povzročijo požar, pri kurjenju ali pri kurjenju kresov uporabljati vnetljive, eksplozivne in oksidativne snovi in odstranjevati odpadke z uporabo ognja. V gozdu ni dovoljeno izvajati ognjemetov.

V času razglašene velike ali zelo velike požarne ogroženosti naravnega okolja, ki ga lahko razglasi URSZR ali občina, je v naravnem okolju poleg navedenega predpovedano še kuriti, kuriti kresove, izvajati ognjemete, požigati na območju ob infrastrukturnih objektih, izven pozidanih površin uporabljati predmete, naprave ali izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar ter izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar, zaradi zatiranja prenamnoženih populacij insektov in bolezni gozdnega drevja, ki lahko ogrozijo gozd.

Uredba ob določenih pogojih v času velike požarne ogroženosti naravnega okolja določa tudi nekatere izjeme. Ko je razglašena zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja, izjem ni.

3 Možni vzroki nastanka požarov v naravnem okolju in na prostem

Požar v naravnem okolju lahko povzroči:

- naravni pojav (strela, statični samovžig in samovžig),
- človek in tehnične naprave (z iskrenjem - vlaki, segrevanjem ali ognjem direktno ali indirektno, odprta kurišča, ki jih razpiha veter, s požigi, cigaretnimi ogorki...).

URSZR vodi statistiko požarov v naravnem okolju in na prostem.

4 Pogostost pojavljanja požarov v naravnem okolju in na prostem ter verjetnost pojavljanja velikih požarov v naravnem okolju

Požari v naravnem okolju in tudi nasploh na prostem so v Sloveniji razmeroma številčni. Pri tem zlasti prednjači jugozahodni, submediteranski del države. Letno število teh požarov se lahko glede na vremenske razmere preko leta precej spreminja, kot je razvidno iz preglednice na naslednji strani. Običajno je v Sloveniji letno med 1300 in 1800 požarov v naravnem okolju in na prostem. Največ požarov je bilo leta 2003 – kar 2820, največ površin pa je ogenj uničil leta 1998 – 3490 hektarov. Obseg povprečnega požara v submediteranskem delu države, kamor sodijo občine Koper, Izola, Piran, Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Sežana, Divača, Hrpelje – Kozina, Komen, Vipava, Ajdovščina, Nova Gorica, Kanal, Brda, Miren – Kostanjevica, Renče – Vogrsko in Šempeter – Vrtojba, je bistveno večji (od dva do šestkrat) kot povprečen požar, ki je nastal v notranjosti države. Ta razlika je večja v požarno izrazitejših letih. Med letoma 1998 in 2004 je bila ta številka za požare v submediteranskem delu države med 0,7 in 2,9 hektara, v notranjosti države pa od 0,13 do 0,75 hektara. V prej navedenih občinah submediteranskega dela države je v tem obdobju nastalo od 24 do 50 % vseh požarov na prostem, pri površini pa je njihov delež večji (od 38 do 82 % vseh opožarjenih površin v državi). Skoraj vsako leto je treba nekatere obsežnejše ali težko dostopne požare gasiti tudi iz zraka, takšnih požarov je bilo največ leta 2003 – kar 23, običajno pa se to število giblje med štiri in sedem.

Eden največjih požarov v Sloveniji doslej, če ne največji, je nastal marca 1992 na širšem območju Kobariškega stola nad Breginjem v občini Kobarid. Takrat je zgorelo več kot 1800 hektarov površin, večinoma visokogorskih pašnikov. Vsi ostali največji požari v Sloveniji po letu 1991, praktično pa vsi s površino nad 600 hektarov, razen omenjenega nad Breginjem, pa so nastali v submediteranskem delu države, predvsem na Krasu.

Preglednica 1: Število požarov v naravnem okolju in na prostem v obdobju 1994-2013

Leto	Število požarov	Površina v ha
1994	487	1328
1995	739	846
1996	770	1137
1997	1209	1951
1998	2466	3490
1999	990	988
2000	2246	1759
2001	1464	813
2002	1874	1017
2003	2820	3020
2004	986	303
2005	1680	736
2006	1609	1972
2007	2039	697
2008	1523	1037
2009	1840	996
2010	1036	410
2011	1931	1217
2012	2430	1424
2013	1312	426

Vir: Požari v RS (1994 - 1997), Naravne in druge nesreče v RS (1998 - 2004), SPIN, URSZR

V spodnji preglednici je pregled števila obsežnejših požarov v naravnem okolju in na prostem ob obdobju 1998-2013 po letih.

Preglednica 2: Največji požari v naravnem okolju in na prostem v Sloveniji v obdobju 1998-2013

NAJVEČJI POŽARI V NARAVNEM OKOLJU - PO POVRŠINI			
(V OBDOBJU OD LETA 1998 - 2013)			
	50 - 200 ha	200 - 600 ha	nad 600 ha
1998	5	4	0
1999	2	0	0
2000	2	1	0
2001	0	2	0
2002	2	0	0
2003	1	1	1
2004	1	0	0
2005	3	0	0
2006	5	0	1
2007	0	0	0
2008	0	1	0
2009	1	0	0
2010	0	0	0
2011	2	0	0
2012	3	1	0
2013	1	0	0

Vir: Naravne in druge nesreče v RS (1998 - 2004), SPIN, URSZR

5 Vrsta, oblika in stopnja potencialne ogroženosti

V okviru naravnega okolja so požarno najbolj ogroženi gozdovi. V Sloveniji se gozdovi razvrščajo v štiri stopnje potencialne požarne ogroženosti (Vir: Gozdni požari, Jošt Jakša, Zbornik Nesreče in varstvo pred njimi, URSZR, Ljubljana, 2002).

Pri izdelavi ocene potencialne ogroženosti gozdov, ki jo je izdelal ZGS, so bili upoštevani dejavniki znotraj gozda (drevesna sestava, razvojna faza itd) in dejavniki zunaj gozda (temperatura, nadmorska višina itd). Stopnje požarne ogroženosti, pri čemer je prva stopnja najvišja, četrta pa najnižja, so:

1. **Zelo velika požarna ogroženost.** V to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, kjer stalna nevarnost gozdnih požarov pomeni resno grožnjo njihovemu ekološkemu ravnovesju, varnosti ljudi in premoženja v gozdu in gozdnemu prostoru ali predstavlja stalno nevarnost za pospeševanje nepovratnih degradacijskih procesov v gozdu in gozdnem prostoru.

2. **Velika požarna ogroženost.** V to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, kjer občasna nevarnost gozdnih požarov pomeni resno grožnjo njihovemu ekološkemu ravnovesju, varnosti ljudi in premoženja v gozdu in gozdnem prostoru ali predstavlja nevarnost za pospeševanje nepovratnih degradacijskih procesov v gozdu in gozdnem prostoru.

3. **Srednja požarna ogroženost.** V to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, kjer nevarnost gozdnih požarov ni stalna ali občasna, predstavlja pa resno grožnjo gozdnim ekosistemom.

4. **Majhna požarna ogroženost.** V to stopnjo ogroženosti se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, ki niso razvrščena v nobeno drugo stopnjo.

Potencialna požarna ogroženost gozdov je prikazana na sliki v prilogi te ocene, iz katere je razvidno, da so najbolj ogroženi gozdovi na Krasu in v submediteranskem delu Slovenije (Obalna, Severnoprimska in Notranjska regija).

Glede na mesto gorenja se požare v gozdovih razvršča na podtalne, talne, kompleksne, debelne, kombinirane požare in požarne preskoke in požarne viharje. Značilno zanje je:

- **podtalni požar se** razvije v tleh, bogatih s humusom, predvsem v starih gozdovih, kjer drevesni odpad zelo počasi razpada. Širi se pod tlemi in se lahko pojavi na površini čez daljši čas in povzroči požar na mestu, ki je precej oddaljen od prvotnega požara. Največkrat nastane, ko vročina ali plamen na tleh vžge material pod njim.

Tovrstni požar pogosto nastane v visokogorju zaradi udara strele. Značilno zanj je, da ga je težko odkriti, kontrolirati in da se širi počasi;

- **talni požar** nastane in se širi po tleh, predvsem po travi, listju, mahu in drugih materialih, ki rastejo, so odpadli z dreves oziroma so odloženi (smeti, odpadki...). V večini primerov je povzročitelj človek ali dejavnost v povezavi z njim. Talni požar je lahko kontrolirati in spremljati;
- **kompleksni (vršni, kronski) požar** je požar v vrhovih dreves. Povzroča ga talni požar, udar strele ali iskrenje električnih vodnikov. Pojavlja se v glavnem v poletnem času, ko je v krošnjah dreves prisotna velika koncentracija hlapov eteričnih olj in je zato možen hiter prenos plamena;
- **debelni požar** nastane, če se drevo ob udaru strele vname. Tudi debelni požar se lahko spremeni v drug požar;
- **kombinirani požar**, nastane, ko sta prisotni najmanj dve prej omenjeni vrsti požarov. Lahko zajame tudi poslopja in druge objekte;
- **požarni preskok**, prisoten je ob pihanju močnih vetrov, ko veter odnaša večje gorljive dele ali storže, ali ob požaru na strmih terenih. Zato nastajajo nova žarišča, ki so lahko oddaljena tudi do 100 metrov od linije požara;
- **požarni vihar** nastane ob kompleksnem požaru, ko veter zelo hitro prenese plamen na velike razdalje, posebno ob hudi vročini, ko je v zraku v gozdu veliko hlapov eteričnih olj in drugih snovi. Nastane velika vročina, ki povzroči še dodatno gibanje zračnih mas. Kontrola in gašenje takega požara ni mogoča, požar se ustavi oziroma prekine ob spremembi vetrov ali ko naleti na veliko oviro.

Posledice gozdnih požarov so odvisne od tipa gozdnega požara, vrste in oblike gozda, časa nastanka in trajanja požara, velikosti pogorele površine in ekološke ranljivosti območja požara.

Najnevarnejši so kompleksni požari, ki prizadenejo drevesa od tal do vrha krošnje. Poleg dreves in lesne mase je pri kompleksnih požarih razvrednoteno in celo uničeno rastišče in večina funkcij gozda. Okrnjene ali onemogočene so ekološke, socialne in gospodarske

funkcije gozda. Sestojke, ki jih je poškodoval kompleksni požar, je treba posekati in obnoviti. Obnova je potrebna predvsem zaradi zagotavljanja funkcij gozda, ki naj bi jih le-ta ponovno začel opravljati v najkrajšem možnem času po požaru. S kasnitvijo pri poseku poškodovanih in odmrlih dreves se izgubi še tista lesna masa, ki bi jo po požaru lahko koristno uporabili. Nikakor se ne sme podcenjevati nevarnosti in škode, ki jo povzročajo druge vrste gozdnih požarov.

6 Razvrščanje občin in regij (izpostav URSZR) v razrede ogroženosti

Ta del državne ocene ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju je namenjen razvrstitvi občin in izpostav URSZR (regij) v razrede ogroženosti, kar posredno določa prvi odstavek 4. člena Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja. Pri analizi je upoštevano 211 občin (upoštevana še ni občina Ankaran). V tem poglavju niso upoštevani le veliki in zelo veliki požari v naravnem okolju, ampak pojavljanje požarov v naravnem okolju in na prostem na splošno, ne glede na obseg in lokacijo nastanka.

Tudi v tej oceni ogroženosti je bilo razvrščanje regij in občin izvedeno v pet razredov in stopenj ogroženosti. Medotodološko pa je to poglavje v oceni ogroženosti drugačno od sorodnih vsebin v drugih novjših ocenah ogroženosti. Pri razvrščanju občin in regij v razrede in stopnje ogroženosti namreč niso bili določeni natančni kvantitativni kriteriji.

Preglednica 3: Razredi in stopnje ogroženosti

Razred ogroženosti	Stopnja ogroženosti
1	Zelo majhna
2	Majhna
3	Srednja
4	Velika
5	Zelo velika

Z nazivom "regije" so v tem poglavju ocene ogroženosti mišljene Izpostave URSZR. Regije so ozemeljsko in glede vključenosti občin vanje identične izpostavam URSZR.

Podatki o prebivalcih in površini so iz GIS_UJME, stanje na 1. december 2011.

RAZVRŠČANJE OBČIN

V peti, najvišji razred ogroženosti, so uvrščene občine, ki se v manjši ali večji meri nahajajo na Krasu. Za to obstaja več vzrokov. Tu so razmere za nastanek požarov v naravi vseh velikosti najbolj ugodni, gašenje, zlasti najbosežnejših požarov, pa najbolj težavno. Poglavitni dejavnik najvišje ogroženosti na tem območju je podnebje oziroma vreme, ki vpliva z višjimi temperaturami, predvsem pa s pogosto močno burjo v hladni polovici leta. Drugi dejavnik za nastajanje požarov je v apneni podlagi. Kraško območje ne premore mnogo površinskih vodnih teles, tla pa so vodoprepustna. Padavinska voda zato hitro odteče v podzemlje, kjer je za vegetacijo težje dosegljiva, zato se tla in vegetacija hitro izsušita. Tretji otežitveni dejavnik predstavlja struktura gozdov na Krasu. Sprva gozdnate in nato izsekane in gole površine so v zadnjih dobrih 100 letih umetno pogozdovali predvsem s skromnim borom. Borovi sestoji so pokrajino sčasoma naredili bolj zeleno in gozdnato, a se je zaradi tega povečala požarna ogroženost. Bor vsebuje veliko eteričnih olj in smole, zato se ogenj v borovih gozdovih zelo hitro širi, zlasti, če zajame tudi krošnje. Gašenje požarov v borovih gozdovih je posledično zelo zahtevno. Dodatno težavo predstavlja še zaraščanje Krasa na območjih, kjer so bile pred desetletji še vrtovi, njive, travniki in pašniki. Lokalno dodatno tveganje za nastanek požara predstavljajo tudi strmejši odseki železniških prog na tem območju (na primer med Štanjelom in Branikom ter med Divačo in Rižano, na slednji je obseg prometa zelo velik). V peti razred ogroženosti so uvrščene občine Koper, Nova Gorica, Renče – Vogrsko, Nova Gorica, Miren – Kostanjevica, Komen, Sežana, Divača, Hrpelje – Kozina.

Ostale občine v submediteranskem delu države so uvrščene v četrti razred ogroženosti. Gre za preostali obalni občini (Piran, Izola, glede na geografske značilnosti sem sodi tudi nova občina Ankaran, ki jo sicer v pregledih še ni), ter za občine, kjer so še opazni znatni vplivi submediteranskega podnebja (Kanal, Brda, Šempeter – Vrtojba, Ajdovščina, Vipava, Ilirska Bistrica). V četrtin razred ogroženosti sta uvrščeni tudi notranjski občini Postojna in Pivka, na območju katerih prevladuje apnena ali karbonatna podlaga. Tudi v navedenih občinah so požari pogosti, včasih v hribovitih območjih navedenih občin (npr. Ajdovščina) nastanejo tudi obsežni ali težko dostopni požari, katerih vzrok je predvsem udar strel.

V tretji razred ogroženosti spadajo občine v hribovitem in goratem delu zahodnega in severnega dela Slovenije. V teh občinah običajno sicer ni veliko požarov v naravnem okolju, Zaradi pogostih neviht in posledično udarov strel v poletnem času pa večkrat nastanejo požari v visokogorju in v težko dostopnih predelih. Tudi na teh območjih, vsaj v višjih predelih, večinoma prevladuje kraški svet z malo površinskih voda. Ti požari, četudi največkrat ne obsežni, so za gašenje lahko zahtevni, običajno so tudi dolgotrajni in pogosto je poleg obsežnejšega angažiranja gasilskih enot potrebno tudi gašenje iz zraka. Včasih je gašenje takšnih požarov možno celo samo iz zraka. Stroški takšnih intervencij so lahko glede na obseg takih požarov nesorazmerno visoki.

Preglednica 4 prikazuje dodeljen razred ogroženosti slovenskih občin zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem. V preglednici je še nekaj drugih koristnih podatkov.

Preglednica 4: Ogroženost občin zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
GORENJSKA	Bled	72,3	7969	110,2	3
	Bohinj	333,7	5123	15,4	3
	Cerklje na Gorenjskem	78,0	6568	84,2	3
	Gorenja vas - Poljane	153,3	7112	46,4	2
	Gorje	116,2	2841	24,4	3
	Jesenice	75,8	20.325	268,1	3
	Jezersko	68,8	668	9,7	3
	Kranj	150,9	50.711	336,1	3
	Kranjska Gora	256,3	5256	20,5	3
	Naklo	28,3	5082	179,6	2
	Preddvor	87,0	3242	37,3	3
	Radovljica	118,7	18.170	153,1	3
	Šenčur	40,3	7903	196,1	2
	Škofja Loka	146,0	21.515	147,4	2
	Tržič	155,4	14.688	94,5	3
	Železniki	163,8	6771	41,3	3
	Žirovnica	42,7	4254	99,6	3
	Žiri	49,3	4796	97,3	2
	SKUPAJ	2.136,8	192.994	90,3	

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
SEVERNOPRIMORSKA	Ajdovščina	245,2	17.678	72,1	4
	Bovec	367,3	3171	8,6	3
	Brda	72,1	5573	77,3	4
	Cerkno	131,7	4838	36,7	3
	Idrija	293,7	11.362	38,7	3
	Kanal	146,5	5679	38,8	4
	Kobarid	192,7	4249	22,0	3
	Miren – Kostanjevica	62,8	4697	74,8	5
	Nova Gorica	279,5	29.729	106,4	5
	Renče – Vogrsko	29,5	4098	138,9	5
	Šempeter – Vrtojba	14,9	5956	399,7	4
	Tolmin	381,5	11.218	29,4	3
	Vipava	107,4	5254	48,9	4
	SKUPAJ	2.324,8	113.502	48,8	
DOLENJSKA	Črnomelj	339,7	14.208	41,8	2
	Dolenjske Toplice	110,2	3329	30,2	2
	Metlika	108,9	8016	73,6	2
	Mirna	29,0	2666	91,9	2
	Mirna Peč	48,0	2756	57,4	2
	Mokronog – Trebelno	73,4	2904	39,6	2
	Novo mesto	235,7	33.372	141,6	2
	Semič	146,7	3797	25,9	2
	Straža	28,5	3762	132,0	2
	Šentjernej	96,0	6676	69,5	2
	Šentrupert	49,0	2315	47,2	2
	Škocjan	60,4	3140	52,0	2
	Šmarješke Toplice	34,2	3008	88,0	2
	Trebnje	165,5	10.732	64,8	2
	Žužemberk	164,3	4555	27,7	2
	SKUPAJ	1.689,5	105.236	62,3	
KOROSKA	Črna na Koroškem	156,0	3349	21,5	3
	Dravograd	105,0	8623	82,1	3
	Mežica	26,4	3651	138,3	3
	Mislinja	112,2	4691	41,8	2
	Muta	38,8	3501	90,2	2

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
	Podvelka	103,9	2578	24,8	2
	Prevalje	58,1	6426	110,6	3
	Radlje ob Dravi	93,9	6016	64,1	2
	Ravne na Koroškem	63,4	11.405	179,9	3
	Ribnica na Pohorju	59,3	1215	20,5	2
	Slovenj Gradec	173,7	16.610	95,6	2
	Vuzenica	50,1	2719	54,3	2
	SKUPAJ	1.040,8	70.784	68,0	
NOTRANJSKA	Bloke	75,1	1549	20,6	2
	Cerknica	241,3	10.391	43,1	2
	Divača	145,0	3564	24,6	5
	Hrpelje – Kozina	194,9	3835	19,7	5
	Ilirska Bistrica	480,0	13.518	28,2	4
	Komen	102,7	3468	33,8	5
	Loška dolina	166,8	3663	22,0	2
	Pivka	223,3	5738	25,7	4
	Postojna	269,9	14.179	52,5	4
	Sežana	217,4	11.325	52,1	5
	SKUPAJ	2.116,4	71.230	33,7	
OBALNA	Izola	28,6	14.365	502,3	4
	Koper	311,2	47.353	152,2	5
	Piran	44,6	16.359	366,8	4
	SKUPAJ	384,4	78.077	203,1	
LJUBLJANSKA	Borovnica	42,3	3785	89,5	2
	Brezovica	91,2	10.075	110,5	2
	Dobrepolje	103,1	3620	35,1	2
	Dobrova - Polhov Gradec	117,5	6943	59,1	2
	Dol pri Ljubljani	33,3	4997	150,1	2
	Domžale	72,3	31.684	438,2	2
	Grosuplje	133,8	17.542	131,1	2
	Horjul	32,5	2672	82,2	2
	Ig	98,8	5991	60,6	2
	Ivančna Gorica	227,0	14.422	63,5	2
	Kamnik	265,6	27.254	102,6	3
	Kočevje	555,4	15.906	28,6	2

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
	Komenda	24,1	4772	198,0	2
	Kostel	56,1	635	11,3	2
	Litija	221,4	14.028	63,4	2
	Ljubljana	275,0	251.349	914,0	2
	Logatec	173,1	12.038	69,5	2
	Log – Dragomer	12,9	3510	272,1	2
	Loški Potok	134,5	1932	14,4	2
	Lukovica	74,9	5114	68,3	2
	Medvode	77,6	14.372	185,2	2
	Mengeš	22,5	6804	302,4	2
	Moravče	61,4	4767	77,6	2
	Osilnica	36,2	394	10,9	2
	Ribnica	153,6	8905	58,0	2
	Sodražica	49,5	2129	43,0	2
	Škofljica	43,3	8086	186,7	2
	Šmartno pri Litiji	94,9	5058	53,3	2
	Trzin	8,6	3641	423,4	2
	Velike Lašče	103,2	4010	38,9	2
	Vodice	31,4	4262	135,7	2
	Vrhnika	113,3	14.598	128,8	2
	SKUPAJ	3.540,3	515.295	146,4	
VZHODNOSTAJERSKA	Benedikt	24,1	2227	92,4	2
	Cerkvenjak	24,5	1985	81,0	2
	Duplek	40,0	6426	160,7	2
	Hoče – Slivnica	53,7	10.275	191,3	2
	Kungota	49,0	4660	95,1	2
	Lenart	61,7	7048	114,2	2
	Lovrenc na Pohorju	84,4	3092	36,6	2
	Makole	36,9	2080	56,4	2
	Maribor	147,5	102.106	692,2	2
	Miklavž na Dravskem polju	12,5	5997	479,8	2
	Oplotnica	33,2	3945	118,8	2
	Pesnica	75,8	7355	97,0	2
	Poljčane	37,5	4270	113,9	2
	Rače – Fram	51,2	6358	124,2	2

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
	Ruše	60,8	7115	117,0	2
	Selnica ob Dravi	64,5	4463	69,2	2
	Slovenska Bistrica	260,1	23.674	91,0	2
	Starše	34,0	4042	118,9	2
	Sveti Jurij v Slov. gorica	30,7	2085	67,9	2
	Sveta Trojica v Slov. gorica	26,3	2136	81,2	2
	Sveta Ana	37,2	2258	60,7	2
	Šentilj	65,0	8222	126,5	2
	SKUPAJ	1.310,6	221.819	169,2	
PODRAVSKA	Cirkulane	32,1	2228	69,4	2
	Destrnik	34,4	2565	74,6	2
	Dornava	28,4	2680	94,4	2
	Gorišnica	29,1	3782	130,0	2
	Hajdina	21,8	3648	167,3	2
	Juršinci	36,3	2314	63,7	2
	Kidričevo	71,5	6474	90,5	2
	Majšperk	72,8	4027	55,3	2
	Markovci	29,8	3925	131,7	2
	Ormož	141,6	12.700	89,7	2
	Podlehnik	46,0	1852	40,3	2
	Ptuj	66,7	22.683	340,1	2
	Središče ob Dravi	32,7	2215	67,7	2
	Sveti Tomaž	38,1	2177	57,1	2
	Sveti Andraž v Slov. gorica	17,6	1201	68,2	2
	Trnovska vas	22,9	1239	54,1	2
	Videm	80,0	5496	68,7	2
	Zavrč	19,3	1460	75,6	2
	Žetale	38,0	1333	35,1	2
	SKUPAJ	859,1	83.999	97,8	
POMURSKA	Apače	53,5	3545	66,3	2
	Beltinci	62,2	8402	135,1	2
	Cankova	30,6	1982	64,8	2
	Črenšovci	33,7	4183	124,1	2
	Dobrovnik	31,1	1346	43,3	2
	Gornja Radgona	74,6	8476	113,6	2

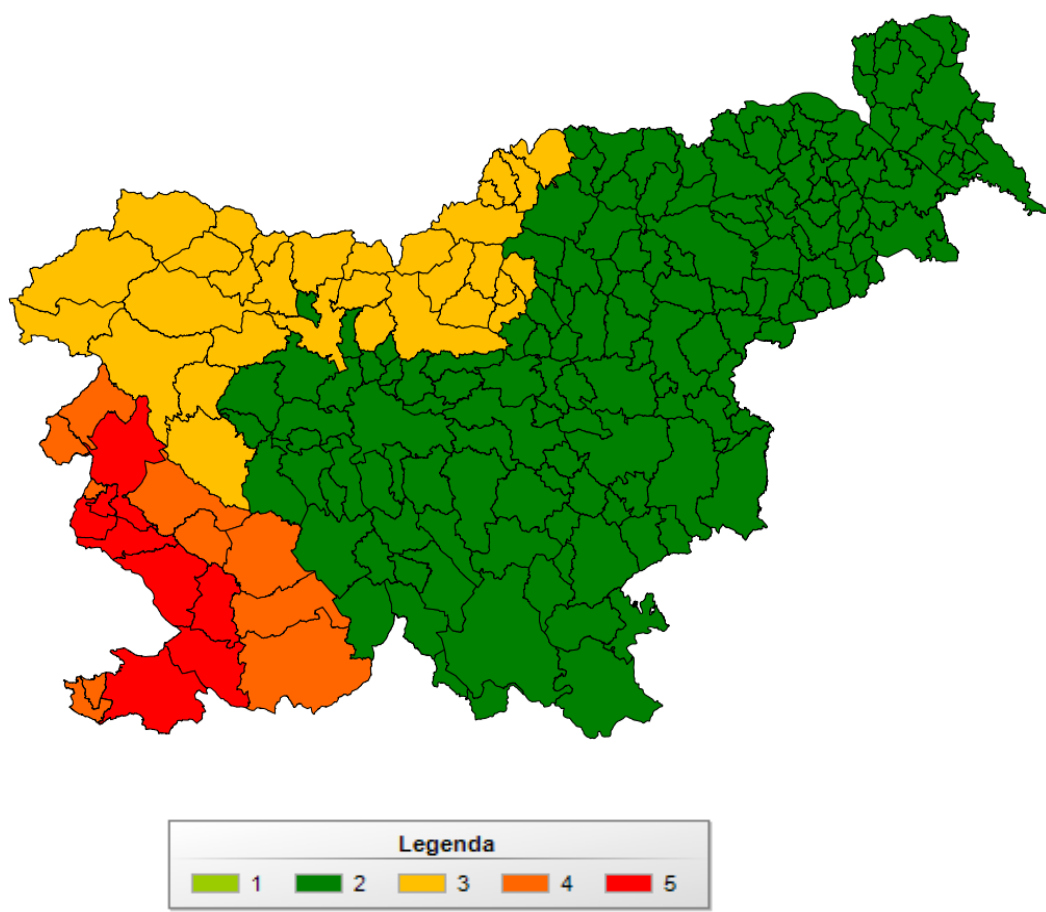
	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
	Gornji Petrovci	66,8	2175	32,6	2
	Grad	37,4	2316	61,9	2
	Hodoš	18,1	329	18,2	2
	Kobilje	19,7	620	31,5	2
	Križevci	46,2	3472	75,2	2
	Kuzma	22,9	1621	70,8	2
	Lendava	123,0	10.664	86,7	2
	Ljutomer	107,2	11.730	109,4	2
	Moravske Toplice	144,5	5962	41,3	2
	Murska Sobota	64,4	19.073	296,2	2
	Odranci	6,9	1699	246,2	2
	Puconci	107,7	6111	56,7	2
	Radenci	34,1	5076	148,9	2
	Razkrižje	9,8	1316	134,3	2
	Rogašovci	40,1	3384	84,4	2
	Sveti Jurij ob Ščavnici	51,3	2884	56,2	2
	Šalovci	58,2	1572	27,0	2
	Tišina	38,8	4191	108,0	2
	Turnišče	23,8	3421	143,7	2
	Velika Polana	18,7	1464	78,3	2
	Veržej	12,0	1279	106,6	2
	SKUPAJ	1.337,3	118.293	88,5	
ZAHODNOSTAJERSKA	Bistrica ob Sotli	31,1	1443	46,4	2
	Braslovče	54,9	5172	94,2	2
	Celje	94,9	45.601	480,5	2
	Dobje	17,5	1002	57,3	2
	Dobrna	31,7	2096	66,1	2
	Gornji Grad	90,1	2511	27,9	3
	Kozje	89,7	3256	36,3	2
	Laško	197,5	13.350	67,6	2
	Ljubno	78,9	2614	33,1	3
	Luče	109,5	1554	14,2	3
	Mozirje	53,5	4002	74,8	3
	Nazarje	43,4	2613	60,2	3
	Podčetrtek	60,6	3276	54,1	2

	Regija/občina	Površina občine v km ²	Število ljudi	Gostota poseljenosti	Razred ogroženosti
	Polzela	34,0	5357	157,6	2
	Prebold	40,7	4549	111,8	2
	Radeče	52,0	4461	85,8	2
	Rečica ob Savinji	30,1	2313	76,8	3
	Rogaška Slatina	71,5	10.517	147,1	2
	Rogatec	39,6	3013	76,1	2
	Slovenske Konjice	97,8	13.677	139,8	2
	Solčava	102,8	530	5,2	3
	Šentjur	222,3	18.580	83,6	2
	Šmarje pri Jelšah	107,7	9754	90,6	2
	Šmartno ob Paki	18,2	2981	163,8	2
	Šoštanj	95,6	8119	84,9	2
	Štore	28,1	3984	141,8	2
	Tabor	34,8	1494	42,9	2
	Velenje	83,5	30.861	369,6	2
	Vitanje	59,4	2295	38,6	2
	Vojnik	75,3	8028	106,6	2
	Vransko	53,3	2493	46,8	2
	Zreče	67,0	6240	93,1	2
	Žalec	117,1	20.593	175,9	2
	SKUPAJ	2.384,1	248.329	104,2	
POSAVSKA	Brežice	268,1	23.281	86,8	2
	Kostanjevica na Krki	58,3	2366	40,6	2
	Krško	286,5	24.086	84,1	2
	Sevnica	272,2	16.551	60,8	2
	SKUPAJ	885,1	66.284	74,9	
ZASAVSKA	Hrastnik	58,6	9383	160,1	2
	Trbovlje	58,0	15.920	274,5	2
	Zagorje ob Savi	147,1	16.339	111,1	2
	SKUPAJ	263,7	41.642	157,9	
SLOVENIJA		20.272,9	1.927.484	95,1	

Preostale slovenske občine, predvsem v osrednjem, severovzhodnem, vzhodnem in jugovzhodnem delu države so uvrščene v drugi razred ogroženosti. Na teh območjih je požarov v naravnem okolju, zlasti obsežnejših, v splošnem precej manj, pa tudi delež gozda, kot najpomembnejše kategorije naravnega okolja, je nižji kot na primer v občinah, ki sodijo v četrti ali tretji razred ogroženosti, zato so tudi škode ob požarih v naravnem okolju navadno manjše. V prvi razred ogroženosti ni uvrščena nobena občina, saj se vsaj manjši požari v naravnem okolju ob za njihov nastanek ugodnih vremenskih razmerah (predvsem v prvi polovici pomladi ter poleti) lahko kjerkoli v državi pojavijo v večjem številu.

Takole pa izgleda slikovni prikaz ogroženosti slovenskih občin zaradi požarov v naravnem okolju.

Slika 1: Ogroženost slovenskih občin zaradi požarov v naravnem okolju

1 – zelo majhna, 2 – majhna, 3 – srednja, 4 – velika, 5 – zelo velika

Na naslednji strani je prikazana razvrstitev občin po razredih ogroženosti v regijah in skupno.

Preglednica 5: Število občin, razvrščenih po razredih ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupaj število občin
Gorenjska	0	5	13	0	0	18
Severnoprimorska	0	0	5	5	3	13
Dolenjska	0	15	0	0	0	15
Koroška	0	7	5	0	0	12
Notranjska	0	3	0	3	4	10
Obalna	0	0	0	2	1	3
Ljubljanska	0	31	1	0	0	32
Vzhodnoštajerska	0	22	0	0	0	22
Podravska	0	19	0	0	0	19
Pomurska	0	27	0	0	0	27
Zahodnoštajerska	0	26	7	0	0	33
Posavska	0	4	0	0	0	4
Zasavska	0	3	0	0	0	3
SKUPAJ OBČIN	0	162	31	10	8	211

RAZVRŠČANJE REGIJ

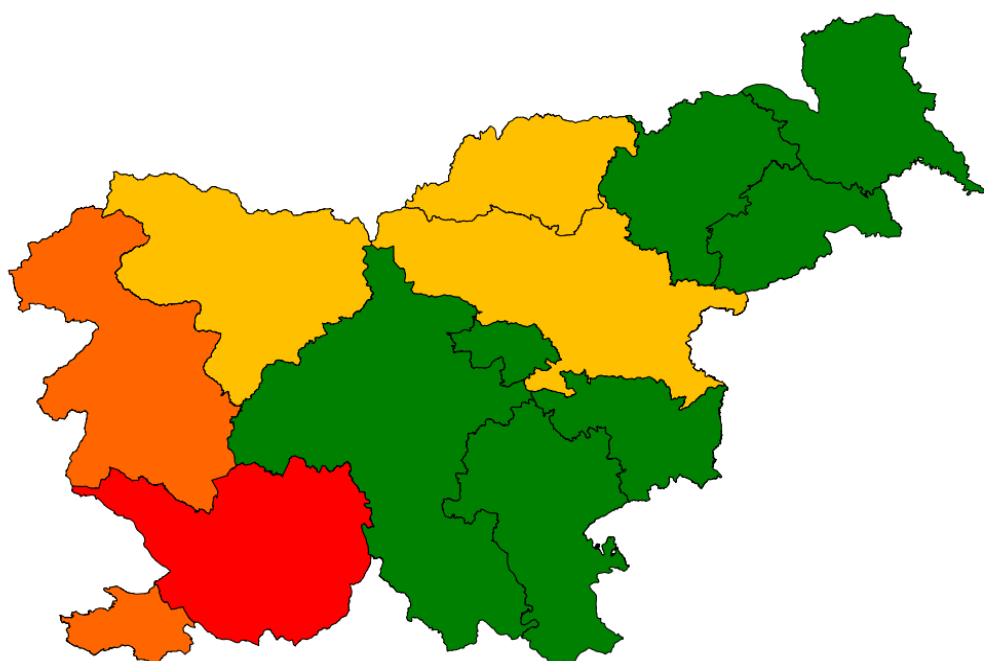
Razporeditvi ogroženosti občin je sledilo tudi razvrščanje ogroženosti regij. Najbolj požarno ogrožena je Notranjska regija, sledita Severnoprimorska in Obalna regija. Gorenjska, Zahodnoštajerska in Koroška regija sta uvrščeni v tretji razred ogroženosti, ostale regije v drugega.

Preglednica 6: Število regij po razredih ogroženosti

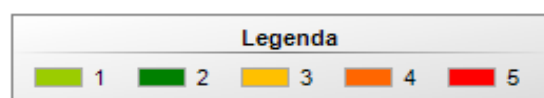
Razred	Število regij	Regije
1	0	/
2	7	Dolenjska, Posavska, Podravska, Pomurska, Vzhodnoštajerska, Zasavska, Ljubljanska
3	3	Koroška, Gorenjska, Zahodnoštajerska
4	2	Severnoprimorska, Obalna
5	1	Notranjska
Skupaj	13	

Takole ta vsebina izgleda slikovno.

Slika 2: Ogroženost regij zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

© QGIS 2014

1 – zelo majhna, 2 – majhna, 3 – srednja, 4 – velika, 5 – zelo velika

V naslednji preglednici je prikazan še en prikaz ogroženosti v okviru regij ter še nekaj drugih pomembnih podatkov o regijah.

Preglednica 7: Ogroženost regij zaradi požarov v naravnem okolju

REGIJA	ŠTEVILO PREBIVALCEV	% PREBIVALCEV SLOVENIJE	GOSTOTA POSELITVE	RAZRED OGROŽENOSTI REGIJE
Gorenjska	192.994	10,1	90,3	3
Severnoprimorska	113.502	6,0	48,8	4
Dolenjska	105.236	5,5	62,3	2
Koroška	70.784	3,7	68,0	3
Notranjska	71.230	3,7	33,7	5
Obalna	78.077	4,1	203,1	4
Ljubljanska	515.295	26,7	146,4	2
Vzhodnoštajerska	221.819	11,5	169,2	2
Podravska	83.999	4,4	97,8	2
Pomurska	118.293	6,1	88,5	2
Zahodnoštajerska	248.329	12,9	104,2	3
Posavska	66.284	3,4	74,9	2
Zasavska	41.642	2,2	157,9	2
SKUPAJ	1.927.484	100	95,1	

Ugotovitve iz tega poglavja bodo podlaga za določanje obsega obveznosti nosilcev načrtovanju v zvezi s požari v naravnem okolju.

7 Verjetne posledice nesreče

Posledice požarov v naravnem okolju, zlasti gozdnih požarov, so odvisne od tipa gozdnega požara, vrste in oblike gozda, časa nastanka in trajanja požara, velikosti pogorele površine in ekološke ranljivosti območja požara.

Najnevarnejši so kompleksni požari, ki prizadenejo drevesa od tal do vrha krošnje. Poleg dreves in lesne mase je pri kompleksnih požarih razvrednoteno in celo uničeno rastišče in večina funkcij gozda. Okrnjene ali onemogočene so ekološke, socialne in gospodarske funkcije gozda. Sestojke, ki jih je poškodoval kompleksni požar, je treba posekati in obnoviti. Obnova je potrebna predvsem zaradi zagotavljanja funkcij gozda, ki naj bi jih ta po požaru ponovno začel opravljati v najkrajšem možnem času. S kasnitvijo pri poseku poškodovanih in odmrlih dreves je izgubljena še tista lesna masa, ki bi jo po požaru lahko koristno uporabili. Nikakor se ne sme podcenjevati nevarnosti in škode, ki jo povzročajo druge vrste gozdnih požarov.

8 Verjetnost nastanka verižne nesreče

Požar v naravnem okolju lahko povzroči predvsem naslednje verižne nesreče:

- eksplozije neeksploziranih ubojnih sredstev (NUS);
- nastanek ekološke nesreče;
- razširitev požara v naselje;
- razširitev požara na infrastrukturne objekte (daljnovodi, plinovodi...);
- požar na objektih (stanovanjski, gospodarski);
- požar na objektih in območjih kulturne dediščine;
- prometne nesreče (zaradi širjenja dima, izvajanja intervencije ...).

9 Sklepne ugotovitve

Preventiva je najučinkovitejša obramba pred požarom. Preventivni ukrepi za varstvo pred požarom, ki jih izvajajo lastniki oziroma upravljavci gozda in drugih zemljišč ter občine, so predvsem naslednji:

- redno odstranjevanje suhih organskih materialov;
- vzdrževanje prehodnosti prevoznih poti;
- čiščenje požarnovarnostnih pasov in gradnja požarnih zidov ob železniških progah, daljnovodih, plinovodih...;
- graditev in vzdrževanje protipožarnih presek, vodnih zbiralnikov in drugih tehničnih objektov;
- vzdrževanje požarno varnostnih pasov med objekti in gozdom;
- določitev pristajalnih mest za helikopterje in mest za zajemanje vode v prostorskih dokumentih lokalnih skupnosti.

O velikem in zelo velikem požaru v naravnem okolju govorimo, ko je takega obsega, da je za njegovo obvladovanje in nadzor treba uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva.

Za obvladovanje velikega in zelo velikega požara v naravnem okolju je največkrat potrebna gasilska intervencija, v kateri sodelujejo poleg gasilskih enot in drugih zmogljivosti občine ali več občin, še gasilske enote sosednjih občin in iz drugih regij.

Na osnovi te ocene ogroženosti se izdelata Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju.

10 Priloge

Potencialna ogroženost gozdov (fizični izvod in CD), vir: ZGS